

Sygn. akt I C 961/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Radosław Jeznach

Protokolant: prot. sąd. Anna Pędraszewska- Kwaśniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 września 2017 r. w Płocku

sprawy z powództwa B. W. (1)

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W.

o zadośćuczynienie

- 1) zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki B. W. (1) kwotę 34 000 zł (trzydzieści cztery tysiące złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 marca 2016 r. do dnia zapłaty;
- 2) w pozostałym zakresie oddała powództwo;
- 3) znosi między stronami koszty procesu;
- 4) obciąża powódkę B. W. (1) kosztami sądowymi w zakresie uiszczonej zaliczki w kwocie 300 zł (trzysta złotych);
- 5) nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Płocku kwotę 1 700 zł (jeden tysiąc siedemset złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, w pozostałym zakresie odstępując od obciążania stron nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 961/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 kwietnia 2016 r. powódka B. W. (1) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. kwoty 94 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią osoby najbliższej – wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 02 marca 2016 r. do dnia zapłaty, oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości. W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w dniu 27 października 2007 r. w M. doszło do wypadku komunikacyjnego wskutek którego śmierć poniosła matka powódki I. G.; sprawca wypadku – brat powódki, kierujący pojazdem, którego pasażerką była I. G. – korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z (...) SA. Powódka pismem z dnia 19 lutego 2016 r. zgłosiła szkodę wnosząc o przyznanie tytułem zadośćuczynienia kwoty 100 000 zł – w toku postępowania likwidacyjnego wypłacono na jej rzecz kwotę 6 000 zł. Powódka jako podstawę roszczeń wskazała art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc podnosząc, iż doszło do naruszenia jej dobra osobistego w postaci prawa do więzi rodzinnej w związku z tragiczną śmiercią matki – powódka w związku z tym traumatycznym przeżyciem doznała uczucia rozpacz, utraciła pomoc w prowadzeniu domu i opiece nad dziećmi; uczucia pustki po śmierci matki nie byli w stanie wypełnić mąż i dzieci; doznana trauma wpływa na samopoczucie i aktywność życiową oraz zawodową.

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 lipca 2016 r. pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował zasadność roszczeń wskazując na ich nadmierne wygórowanie – podnosząc także w tym kontekście wpływ znacznego okresu czasu od zdarzenia wywołującego szkodę a także fakt, iż śmierć matki nie wiązała się dla powódki z istotnymi następstwami dla funkcjonowania i dalszego życia rodzinnego. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł zarzut przyczynienia się I. G. do wystąpienia zdarzenia wywołującego szkodę w wymiarze 50% - wskazując na fakt, iż w/w osoba w chwili wypadku komunikacyjnego nie miała zapiętych pasów bezpieczeństwa. Pozwany podniósł, iż odsetki od ewentualnie zasądzonych świadczenia naliczane powinny być od daty wydania konstytucyjnego wyroku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 27 października 2007 r. w M. na skrzyżowaniu ulic (...) doszło do wypadku komunikacyjnego z udziałem samochodu osobowego T. (...) nr rej. (...); sprawcą wypadku był kierujący samochodem T. R. G., który nie zachował należytej i szczególnej ostrożności nie ustępując pierwszeństwa przejazdu samochodowi marki A. (...) nr rej. (...) kierowanemu przez B. O., doprowadzając do zderzenia pojazdów. Samochód A. uderzył lewym przodem w tylną lewą część samochodu T., który po uderzeniu uderzył ponadto w inne przeszkody. W wypadku poszkodowana została pasażerka samochodu T. I. G. siedząca na tylnej kanapie; pasażerka doznała pęknięcia śledziony, krwotoku wewnętrznego, perforacji żołądka – w wyniku odniesionych urazów poszkodowana doznała zapalenia otrzewnej i postępującej niewydolności wielonarządowej; po hospitalizowaniu w szpitalu w M. I. G. zmarła w dniu 24 listopada 2007 r., pozostając od wypadku do śmierci w stanie śpiączki. Wyrokiem z dnia 26 marca 2008 r. Sąd Rejonowy w Mławie w sprawie sygn. akt II K 184/08 uznał R. G. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 kk, skazując go na karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres próby 3 lat (akta szkody, wyrok SR w Mławie k. 48v, opinia biegłego lekarza medycyny sądowej).

Samochód osobowy T. (...) nr rej. (...) kierowany przez R. G. objęty był w dniu zdarzenia ubezpieczeniem OC – umowę zawarto z (...) SA (okoliczność bezsporna).

W piśmie, które wpłynęło do (...) SA w dniu 23 lutego 2016 r. B. W. (1) dokonała zgłoszenia szkody, wnosząc między innymi o przyznanie na jej rzecz przez (...) SA tytułem zadośćuczynienia kwoty 100 000 zł w związku ze śmiercią matki I. G. (akta szkody k. 40-64).

W odpowiedzi na dokonane zgłoszenie w piśmie z dnia 16 marca 2016 r. (...) SA poinformował o przyznaniu na rzecz B. W. (1) kwoty 6 000 zł tytułem zadośćuczynienia (pismo k. 31, 51-52).

W dacie śmierci I. G. miała 74 lata, była na emeryturze, była wdową, około 1997 r. przeszła operację kardiologiczną; prowadziła wspólne gospodarstwo domowe z córką, zięciem i ich dziećmi; pomagała córce w zajmowaniu się dziećmi, wspólnie prowadziły sklep spożywczy, przy czym dla B. W. (1) działalność ta stanowiła dodatkowe źródło dochodów poza pracą zawodową.

Grób I. G. znajduje się w D., na terenie parafii, do której należy N.. Sprawami urzędowymi i pochówkiem zajęła się córka B. W. (1) z mężem.

W dacie śmierci matki B. W. (1) miała 42 lata, zamieszkiwała wraz z mężem, trójką dzieci (wówczas w wieku : 21, 19 i 17 lat) i matką w miejscowości N.; otrzymała wsparcie w okresie żałoby od członków najbliższej rodziny, nie ujawniała zaburzeń kontroli emocji i zachowania, odczuwając obniżony nastrój i okresowo potrzebę ograniczenia kontaktów towarzyskich. Po śmierci matki zrezygnowała z prowadzenia sklepu, w którym pomagała matce; po trzech tygodniach powróciła do pracy w pełnym wymiarze godzinowym. Nie korzystała pomocy psychologicznej ani psychiatrycznej, przyjmowała leki uspokajające; po śmierci matki pojawiły się u niej problemy z krążeniem oraz dolegliwości kręgosłupa; od około 2011 r. B. W. pozostaje pod opieką lekarzy kardiologa, neurologa i endokrynologa, w 2011 r. przeszła operację kręgosłupa; w 2012 r. lekarz kardiolog włączył jej leki przeciwdepresyjne ((...)) – obecnie występują u niej nasilone objawy depresyjne. B. W. (1) ma wykształcenie zawodowe; od 2004 r. pracuje

jako sprzątaczką w Starostwie Powiatowym w M.. U B. W. (1) reakcja żałoby została zakończona, przebiegała zgodnie ze schematami kolejnymi fazami; B. W. (1) powróciła do pełnej aktywności życiowej. B. W. (1) obecnie ma 52 lata, pozostaje w związku małżeńskim; ma trzech synów w wieku 26, 29 i 31 lat, przy czym dwóch młodszych synów dalej z nią zamieszkuje; ma dwóch braci zamieszkujących w innym województwie. B. W. (1) intelektualnie funkcjonuje na poziomie adekwatnym do wykształcenia, jest aktywna zawodowo, wypełnia prawidłowo podstawowe role życiowe, pozostaje w satysfakcjonującym związku małżeńskim.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie wyżej wskazanych dokumentów, opinii biegłego psychologa (k. 93-99), opinii biegłego lekarza medycyny sądowej (121-123), zeznań świadka W. W. (00:15-24 protokołu rozprawy z 25.11.2016) oraz zeznań powódki (00:01-14 protokołu rozprawy z 25.11.2016 oraz 00:05-11 protokołu rozprawy z 19.09.2017).

Dokumenty przywołane w części uzasadnienia obejmującej ustalenie stanu faktycznego nie były kwestionowane przez strony, stanowią wiarygodny materiał dowodowy. Opinie biegłych psychologa i lekarza medycyny sądowej stanowią pełnoprawny materiał dowodowy, nie były kwestionowane przez strony postępowania. Na podstawie opinii biegłego lekarza medycyny sądowej nie udało się ustalić, czy I. G. miała w chwili wypadku zapięte pasy bezpieczeństwa – tym samym uznać należało, iż strona pozwana nie sprostowała spoczywającemu na niej ciężarowi dowodu w tym zakresie; innymi słowy mówiąc twierdzenia pozwanego w zakresie podniesionego zarzutu przyczynienia się poszkodowanej do zaistnienia zdarzenia wywołującego szkodę, nie zostały w toku postępowania rozpoznawczego pozytywnie zweryfikowane, a tym samym zarzut przyczynienia się uznać należało za nieudowodniony i nieskuteczny. Sąd dał wiarę spójnym i rzeczowym zeznaniom świadka oraz powódki.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo o zadośćuczynienie należało uwzględnić w części – to jest do kwoty 34 000 zł ponad wypłaconą w toku postępowania likwidacyjnego kwotę 6 000 zł, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Zgodnie z art. 23 kc dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego; ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone lub naruszone cudzym działaniem, na zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym może żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny (art. 24 § 1 kc i art. 448 kc). Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego (w sytuacji spowodowania śmierci w ramach odpowiedzialności deliktowej) stosowne odszkodowanie (art. 446 § 3 kc), jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej, jak również odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 446 § 4 kc – obowiązujący od dnia 03 sierpnia 2008 r.). Samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu na zasadzie ryzyka – gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny (art. 436 § 1 kc).

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony, przy czym uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 §§ 1 i 4 kc). Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu (art. 35 Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – Dz. U. z 2013 r., poz. 392 t.j.). Pozwany nie zakwestionował co do zasady swojej odpowiedzialności z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – w szczególności nie zakwestionowano odpowiedzialności posiadacza pojazdu objętego ochroną ubezpieczeniową na zasadzie ryzyka (art. 415 kc w zw. z art. 436 § 1 kc); w sprawie niniejszej odpowiedzialność pozwanego pozostaje bezsporna, została uznana zarówno w toku postępowania likwidacyjnego, jak i postępowania rozpoznawczego.

Na wstępie rozważań prawnych przesądzić dla porządku należy, iż pomimo faktu wystąpienia zdarzenia wywołującego szkodę przed wejściem w życie art. 446 § 4 kc, za skuteczne uznać należy roszczenie o zadośćuczynienie oparte o dyspozycję art. 448 kc. Uznać obecnie należy za ukształtowaną i obowiązującą linię orzecznictwa, zgodnie z którą najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed wejściem w życie art. 446 § 4 kc, tj. 03 sierpnia 2008 r. (uchwała SN z 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX 604152) – a także wówczas, gdy sam zgon nastąpił przed tą datą (uchwała SN z 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10). Naruszenie czynem niedozwolonym dobra osobistego, jakim są więzi rodzinne uzasadnia zatem udzielenie ochrony prawnej w zakresie przewidzianych w art. 24 kc w zw. z art. 448 kc – implikuje to możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej niezależnie od daty zdarzenia w kontekście obowiązywania art. 446 § 4 kc. Zakresem odpowiedzialności ubezpieczyciela objęte są tego rodzaju roszczenia również w kontekście treści art. 34 Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), zgodnie z którym z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia; również za ugruntowane obecnie uznać należy stanowisko, zgodnie z którym przepis ten nie wyłącza ani nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 kc (uchwała SN z 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, M.Prawn. 2013/2/58 – w podobnym tonie wypowiedział się SA w K. w wyroku z dnia 06 września 2012 r., I ACa 739/12, LEX nr 1223205). Jak wyraźnie podkreślił Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 06 grudnia 2012 r., I ACa 1148/12 (LEX 1246690) zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela obejmuje także krzywdę jakiej doznała na skutek deliktu nie tylko osoba bezpośrednio jego konsekwencjami dotknięta ale także taka - a jest z nią z pewnością członkiem najbliższej rodziny zmarłego - która na skutek wywołanej tym deliktem śmierci doznała krzywdy wynikającej z nagłego i zupełnie niespodziewanego zerwania więzi rodzinnych, który to skutek jest także naruszeniem jego dobra osobistego. Tym samym zakład ubezpieczeń ponosi odpowiedzialność również na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 822 kc i art. 436 kc.

Oceniając, jaka suma jest odpowiednia tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych, należy mieć na uwadze rodzaj dobra, które zostało naruszone oraz charakter, stopień nasilenia i czas trwania doznawania przez osobę, której dobro zostało naruszone, ujemnych przeżyć psychicznych spowodowanych naruszeniem. W sprawie, w której zdarzeniem wywołującym krzywdę jest śmierć osoby najbliższej wskazać należy, że okoliczności wpływające na wysokość świadczenia z art. 448 kc to między innymi dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem odejścia (np. nerwicy, depresji), roli pełnionej w rodzinie przez osobę zmarłą, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego (wyrok SA w Gdańsku z dnia 24 sierpnia 2012 r., V ACa 646/12, LEX 1220462). Zadośćuczynienie z art. 448 kc ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać pewną ekonomicznie odczuwalną wartość – wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach (np. wyrok SN z 26 lutego 1962 r., 4 CR 902/61, LexPolonica nr 316013, OSNCP 1963, Nr 5, poz. 107 i wyrok SN z 22 marca 1978 r., IV CR 79/78, LexPolonica nr 321721). Jednocześnie jednak powołanie się na potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie może prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 22 lutego 2012 r., I ACa 65/12); kryterium „przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa” ma charakter pomocniczy w aspekcie realizacji zasady sprawiedliwości społecznej (tak wyrok SN z 14 stycznia 2011 r., I PK 145/10, OSNP 2012/5-6/66). Uwzględniając wyżej przytoczone kryteria przy poszanowaniu kompensacyjnego charakteru roszczenia opartego o art. 448 kc i dyrektywy utrzymania zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, Sąd w sprawie niniejszej ocenił, iż adekwatną kwotą zadośćuczynienia dla B. W. (1) w związku ze śmiercią matki będzie łączna kwota 40 000 zł. Bez wątplenia powódka doznała cierpienia

moralnego, wstrząsu psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej. Ustalając kwotę zadośćuczynienia Sąd wziął pod uwagę między innymi wiek poszkodowanej (74 lat) oraz powódki (42 lata) w dacie zaistnienia zdarzenia wywołującego szkodę, a także silne więzi rodzinne łączące córkę z matką – w szczególności w kontekście prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego oraz w zasadzie wspólnej działalności zarobkowej. Oczywistym pozostaje, iż brak jest „matematycznej” metody wyliczenia właściwej wysokości zadośćuczynienia – natomiast pewne uwarunkowania obiektywne oraz okoliczności indywidualnie związane z osobą uprawnioną stanowią przesłanki pomocnicze dla ustalenia kwoty zadośćuczynienia. Ustalone zadośćuczynienie w kwocie 40 000 zł odpowiada doznanej przez powódkę krzywdzie, przedstawia dla niej ekonomicznie odczuwalną wartość, nie jest również rażąco wygórowane i nie prowadzi do nieuzasadnionego przysporzenia w jej majątku – jak się zdaje uwzględnia również przesłankę przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa w konkretnych uwarunkowaniach dotyczących powódki; zindywidualizowana sytuacja życiowa i majątkowa osoby dochodzącej roszczeń z tytułu zadośćuczynienia powinna być brana pod uwagę przez sąd jako prawnie relewantna dla ustalenia wysokości pieniężnej kompensaty doznanych krzywd – w sprawie niniejszej bezspornym pozostaje, że powódka wraz z rodziną funkcjonowała i funkcjonuje na poziomie pewnego średniego standardu społeczno-ekonomicznego. Ustalając zakres zadośćuczynienia Sąd wziął także pod uwagę przesłanki obiektywnie wpływające na pewne zmniejszenie zakresu krzywdy moralnej, a co za tym idzie zredukowanie kompensaty pieniężnej – okolicznościami tymi są : upływ czasu jaki nastąpił od daty wypadku (zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego następuje złagodzenie skutków zdarzenia wywołującego szkodę w związku z odległością czasową pomiędzy wypadkiem a datą orzekania o zadośćuczynieniu), funkcjonowanie powódki w prawidłowych relacjach rodzinnych (powódka pozostaje w związku małżeńskim, ma troje dzieci – przy czym dwójka z nich nadal z nią zamieszkuje), brak następstw dla zdrowia fizycznego i psychicznego a także funkcjonowania społecznego i zawodowego wynikających z przeżytej traumy. Powódka po śmierci matki znalazła oparcie w pozostałych członkach najbliższej rodziny. Przywołane wyżej okoliczności w ocenie Sądu nie pozwalają na uwzględnienie roszczeń powódki w żądanym zakresie, zaś za adekwatną uznać należy kwotę 40 000 zł tytułem zadośćuczynienia – kompensata doznanej szkody przez powódkę nastąpiła również poprzez skoncentrowanie się na własnym życiu rodzinnym; śmierć matki nie wywołała wymiernych szkód w życiu zawodowym (poza decyzją o niekontynuowaniu działalności prowadzonej faktycznie przez zmarłą) czy rodzinnym powódki; brak dowodów świadczących obiektywnie o tym, że śmierć matki spowodowała problemy zdrowotne powódki – nie przedstawiono dowodów pozwalających przyjąć, iż pogorszenie się zdrowia powódki w jakimkolwiek wymiarze ma związek ze śmiercią matki. Z opinii biegłego psychologa wynika, iż w przypadku powódki występuje zjawisko agrawacji, czyli mimowolnego „przeceniania” skutków doznanej traumy w kontekście aktualnego funkcjonowania powódki; mimo, iż powódka wbrew przedstawianym twierdzeniom dość dobrze zniosła psychicznie traumę związaną ze śmiercią matki, w sposób nie wywołujący obiektywnie szczególnie negatywnych następstw i obecnie nie występują u niej dysfunkcje w zakresie pełnienia ról społecznych i aktywności codziennej, to niesłusznym zdaniem Sądu byłoby obniżenie zadośćuczynienia za niewątpliwie doznane cierpienia moralne (nawet ocenione jako mieszczące się w zakresie prawidłowo przebiegającej reakcji żałoby) poniżej kwoty 40 000 zł; zasadną wydaje się konkluzja, że powódka przeżyła śmierć matki w pewien „standardowy” sposób co nie oznacza, że zdarzenie wywołujące stres pozostało obojętne dla dalszego funkcjonowania powódki na każdej życiowej płaszczyźnie : wręcz przeciwnie, zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego w typowych uwarunkowaniach społeczno-rodzinnych nagła strata matki zawsze oznacza istotne obniżenie jakości życia, zdolności do przeżywania radości, smutek, ograniczenie aktywności, pesymizm co do przyszłości. W sprawie niniejszej między powódką a jej matką I. G. zachodziły normalne, zdrowe relacje rodzinne, adekwatne do akceptowanych norm społecznych, determinowane etapem życia matki i córki oraz faktem pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym; występowały silne więzi uczuciowe, faktyczne związane z prowadzeniem wspólnego gospodarstwa domowego, ale też i pewne uzależnienie gospodarcze. Warto podkreślić, że zakres negatywnych przeżyć po stronie powódki potęgował fakt pewnej odległości czasowej pomiędzy wypadkiem, a chwilą śmierci I. G. – która zmarła w szpitalu po blisko miesiącu w nim pobytu bez powrotu do świadomości. Siła psychiczna i zdolność do radzenia sobie z traumą wynikające z uwarunkowań charakterologicznych mogą być okolicznościami w pewnym stopniu jedynie wpływającymi na obniżenie zadośćuczynienia, ale zdaniem Sądu nieuprawnionym jest twierdzenie, że kompensacyjny charakter zadośćuczynienia sprzeciwia się w takiej sytuacji przyznaniu świadczenia pieniężnego w jakimkolwiek zakresie. Jak wskazał Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z 21 lutego 2013 r. (I ACa 60/13, LEX nr 1322898) zadośćuczynienie ma kompensować nie tyle doznany ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz przedwczesną utratę członka

rodziny - dobrem osobistym, którego naruszenie wymaga rekompensaty, jest tutaj prawo do życia w rodzinie, przy czym niewątpliwie najwyższe zadośćuczynienia powinny być zasądzone na rzecz osób, które na skutek śmierci stały się samotne, którzy utracili ostatnie dziecko i nie będą mogli już mieć własnych dzieci; wysokość zadośćuczynienia nie powinna natomiast zależeć od sytuacji majątkowej zmarłego. Ten sam Sąd (wyrok z 27.06.2012, I ACa 577/12, OSAW 2013/1268) podkreślił, że nieuprawnione jest stanowisko, jakoby więź pełnoletniego dziecka z rodzicem była co do zasady słabsza niż w wypadku dziecka małoletniego, a tym samym by cierpienie dorosłego dziecka zmagającego się z bólem po rodzica były mniejsze. Więzy między rodzicami a dzieckiem jest wartością niematerialną „własną” rodziców i dziecka, w utrwalonym orzecznictwie uznana została jako dobro osobiste podlegające ochronie prawa cywilnego, przy czym jednym ze środków tej ochrony jest norma wynikająca z art. 448 kc (wyrok SN z 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, LEX 846563). Spowodowanie śmierci osoby najbliższej jaką jest rodzic, stanowi naruszenie dobra osobistego w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie (por. np. wyrok SA w Łodzi z 15.07.2010, I ACa 437/10, OSAŁ 2010/3/23). Zbędne jest szczegółowe roztrząsanie kwestii zakresu naruszenia dobra osobistego jakim jest prawo do pielęgnowania więzi między dzieckiem a matką : w powszechnym odczuciu strata rodzica stanowi okoliczność dotyczącą sfery psychicznej w sposób bardzo dotkliwy i absolutnie wywołującą długotrwałą, w jakimś sensie nieodwracalną szkodę moralną, szczególnie silnie odczuwalną i nawracającą w okresie świąt i uroczystości rodzinnych. Kwestia wieku, w jakim tragicznie zmarła I. G. oczywiście nie może przesądzać o pozbawieniu powódki możliwości ubiegania się o zadośćuczynienie w związku ze śmiercią matki, aczkolwiek niewątpliwie w pewnym stopniu – w kontekście perspektywy długości dalszego życia oraz dalszego funkcjonowania codziennego wymagającego prawdopodobnie pomocy ze strony córki – wpływa na ocenę żądań powódki jako nadmiernie wygórowanych.

Jak wyjaśniono wyżej, nie zachodziły podstawy do zastosowania instytucji przyczynienia się osoby poszkodowanej do zdarzenia wywołującego szkodę (art. 362 kc) – strona pozwana nie wykazała bowiem, aby zachowanie się poszkodowanej rzeczywiście przyczyniło się do eskalacji skutków wypadku komunikacyjnego.

Reasumując, na rzecz powoda zasądzić należało kwotę 34 000 zł tytułem uzupełniającego zadośćuczynienia (tj. kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy przyjętą przez Sąd kwotą 40 000 zł tytułem należnego zadośćuczynienia, a wypłaconą z tego tytułu w toku postępowania likwidacyjnego kwotą 6 000 zł), oddalając w pozostałym zakresie powództwo o zadośćuczynienie.

Sąd podziela pogląd, zgodnie z którym zadośćuczynienie przysługuje z odsetkami od dnia opóźnienia, czyli wezwania do zapłaty, a nie od dnia jego zasądzenia (np. teza 2 wyroku SN z 14 stycznia 2011 r., I PK 145/10, OSNP 2012/5-6/66) – odsetki zasądzić należało z uwzględnieniem ustawowego terminu wynikającego z dyspozycji art. 817 § 1 kc modyfikując jednak datę wymagalności roszczenia w stosunku do zgłoszonego żądania po ustaleniu daty, w której faktycznie zgłoszono szkodę i od której zaczął biec termin ustawowy na spełnienie świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 436 § 1 kc w zw. z art. 822 kc w zw. z art. 448 kc w zw. z art. 24 kc należało orzec jak w sentencji wyroku, o kosztach procesu rozstrzygając na podstawie art. 100 kpc (powódka utrzymała się ze swoim roszczeniem w części, przy czym określenie należnej sumy zależało w istocie od oceny Sądu) - znosząc je między stronami; nakazano ściąganie od pozwanego części opłaty sądowej od pozwu w zakresie, w jakim uwzględniono powództwo (art. 113 ust. 1 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 kpc) oraz ustalono, iż koszty sądowe obciążają powódkę co do uiszczonej przez nią zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego; koszty uzyskania opinii wydanej przez lekarza medycyny sądowej zdaniem Sądu obciążać powinny stronę pozwaną, która zgłosiła wniosek dowodowy w tym zakresie i powinna w związku z tym ponieść konsekwencje w wymiarze kosztów sądowych wobec niepotwierdzenia się zgłoszonego zarzutu, który był przedmiotem opinii.